

II Міжнародна науково-практична конференція

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ
КООРДИНАТИ
РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ**

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Хебейський університет іноземних досліджень (Китай)
Анкарський університет (Туреччина)
AGH Університет науки і технологій (Польща)
Коледж Санта-Фе (США)
Національна академія освіти ім. І. Алтинсаріна, Казахстан
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний університет «Запорізька політехніка»
Національний університет «Львівська політехніка»
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Національний університет «Острозька академія»
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ КООРДИНАТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

**Збірник наукових матеріалів
II Міжнародної науково-практичної конференції**

3-4 червня 2021 року

Полтава – 2021

УДК 159.923.2 (082)

П 86

Редакційна колегія:

С. Д. Максименко – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор (*голова редакційної колегії*); **Н. В. Чепелева** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **В. О. Моляко** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **М. Л. Смільсон** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **Л. М. Карамушка** – академік НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **О. М. Кокун** – член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор; **І. М. Біла** – доктор психологічних наук, професор; **О. І. Бондарчук** – доктор психологічних наук, професор; **Л. З. Сердюк** – доктор психологічних наук, професор; **Wilson Shari L., B. A.** History and Philosophy, M.A. Ecology and Evolutionary Biology, Project Central (United States of America); **Sikora Jan, Dr.**, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Akademia Pedagogiki Specjalnej im Marii Grzegorzewskiej, Warszawa, PL; **С. П. Яланська** – доктор психологічних наук, професор; **О. В. Бацилева** – доктор психологічних наук, професор; **Р. В. Каламаж** – доктор психологічних наук, професор; **В. П. Шпак** – доктор педагогічних наук, професор; **Л. О. Хомич** – доктор педагогічних наук, професор; **Л. Ю. Москальова** – доктор педагогічних наук, професор; **В. В. Костіна** – доктор педагогічних наук, доцент; **Н. О. Сайко** – доктор педагогічних наук, доцент; **В. Ф. Моргун** – кандидат психологічних наук, професор; **М. Т. Дригус** – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник; **І. В. Яворська-Ветрова** – кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, **Р. М. Білоус** – кандидат психологічних наук, доцент; **Н. М. Атаманчук** – кандидат психологічних наук, доцент; **Ю. Л. Горбенко** – кандидат психологічних наук, доцент; **Л. П. Клевака** – кандидат педагогічних наук; **І. М. Коренева** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Психолого-педагогічні координати розвитку особистості :

П 86 зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 червня 2021 р. – Полтава: Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2021. – 268 с.

У збірнику наукових матеріалів представлені праці науковців України, в яких висвітлюються найбільш актуальні науково-прикладні проблеми психології та педагогіки. Основний акцент зроблено на розкритті психолого-педагогічних аспектів таких напрямів: психологічні особливості становлення та розвитку особистості в освітньому просторі; психолого-педагогічні умови організації навчально-професійної діяльності молоді в умовах суспільних реалій; психологія розвитку творчих компетентностей особистості: практико-орієнтований аспект; психологічні аспекти здоров'язбереження й здоров'ятворення в ускладнених умовах життєвого середовища; психологічна, соціально-педагогічна допомога особистості в ситуаціях життєвих змін. Збірник адресований викладачам закладів вищої освіти, аспірантам, студентам, працівникам у галузі практичної психології, педагогіки, та іншим фахівцям, які цікавляться сучасним станом розвитку психологічної та педагогічної науки.

УДК 159.923.2 (082)

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

© Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка, 2021
© Кафедра психології та педагогіки, 2021

самостійному вияві мовленнєвої активності старшого дошкільника, абсолютній свободі висловлювань (Т. Піроженко, Л. Калмикова); виховання мовленнєвої культури не тільки дітей, а й дорослих (А. Богуш); використання художніх творів дитячої літератури як основного засобу збагачення активного словника дошкільника (Л. Коломийченко).

Література:

1. Аніщук А. М. Оптимізація мовленнєвого самовираження старших дошкільників: методичний посібник. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2008. 63 с.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення. Львів: Світ, 1990. 176 с.
3. Базовий компонент дошкільної освіти від 12.01.2021. Авторський колектив. <https://mon.gov.ua>osvita>doshkilna-osvita>bazovij>
4. Гончаренко А. М. Комуникативна компетентність – головна мета. *Дошкільне виховання*. 2008. № 7. С. 12-15.
5. Калмикова Л. О. Психологія формування мовленнєвої діяльності у дітей дошкільного віку [монографія]. Київ: Фенікс, 2008. 497с.
6. Кононко О. Л. Орієнтир сьогодення – компетентна особистість. *Дошкільне виховання*. 2005. № 7. С. 7-9.
7. Крутій К. Л. Партнерська взаємодія з дитиною. Палітра педагога. 2005. № 3. С. 10-15.

УДК 159.9.072:378

ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Гресько І. М.

Донецький національний університет імені Василя Стуса
innagres@gmail.com

Збереження здоров'я та дотримання здорового способу життя за останні десятиліття стали одними з найпоширеніших тем як для різногалузевих наукових досліджень та заходів, так і для громадського обговорення на різноманітних заходах та у багатьох ЗМІ. При цьому особливо часто у центрі уваги постає здоров'я молодого покоління, способи донесення до молоді інформації про здоров'я, формати просвітницьких заходів з даної теми чи про необхідність відповідального ставлення до власного здоров'я ще у молоді роки.

Так, для більшості людей саме студентський період життя асоціюється з яскравими емоціями, різноманітними враженнями та цікавими подіями, адже, як відомо, період навчання у закладі вищої освіти здебільшого наповнений не лише навчанням, а й участю в позааудиторних заходах, спілкуванням з ровесниками, подорожами, спільними пригодами тощо. Потрапляючи у такий вир подій, молода людина може не приділяти власному здоров'ю достатньої уваги та турботи. Однак, дотримання здорового способу життя (ЗСЖ) та піклування про стан організму в молоді роки особливо важливі для формування фізично та психологічно здорової особистості. Крім того, даний віковий період є найбільш сензитивним для формування ставлення до здоров'я, адже саме у період студентства молода людина стає більш свідомою, здатною розставляти життєві пріоритети та планувати майбутнє. Тому дослідження особливостей ставлення до здоров'я в умовах освітнього процесу дозволяє більш змістовно планувати подальшу роботу зі студентством щодо прищеплення їм корисних звичок та формування відповідального ставлення до здоров'я.

Мета роботи – дослідження ставлення студентської молоді до здоров'я в умовах освітнього процесу.

Аналіз наукової літератури показав, що ставлення до здоров'я можна охарактеризувати як інтегративну якість особистості, яка на базі набутих знань про здоров'я розуміє його значення та цінність, через дії та вчинки проявляє своє ставлення до нього, а також усвідомлює важливість рівноваги між біологічними, фізичними, соціальними, емоційними можливостями людини та умовами навколишнього середовища [2; 4]. Людині зі сформованим ставленням до здоров'я властиві загальна культура турботи про себе, розуміння своєї ролі у турботі про здоров'я та наявна власна установка щодо здоров'я [1].

Для дослідження особливостей ставлення студентів до здоров'я на емоційному, когнітивному та поведінковому рівнях ми використали опитувальник С. Д. Дерябо та В. О. Ясвіна «Індекс ставлення до здоров'я», який містить декілька шкал, зокрема: емоційну, пізнавальну, практичну, шкалу вчинків та шкалу загальної інтенсивності ставлення до здоров'я [3]. Вибірка досліджуваних була представлена 110-ма студентами різних спеціальностей Донецького національного університету імені Василя Стуса віком $20,7 \pm 1,8$ років.

В опитувальнику завдяки емоційній шкалі можна дізнатися про ступінь ставлення людини до здоров'я та до здорового способу життя на емоційному рівні, наскільки вона чутлива до проявів свого організму, естетичним аспектам здоров'я та наскільки людина

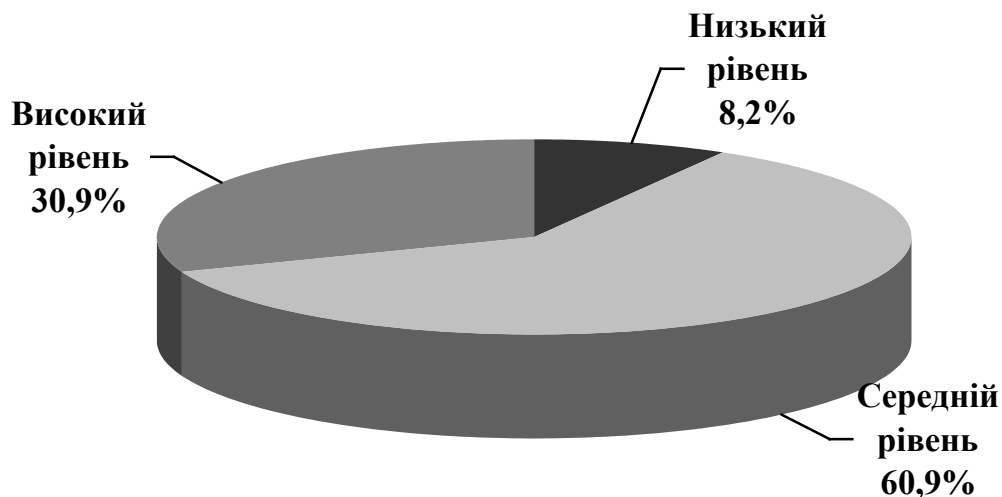
здатна отримувати задоволення від почуття здоров'я в тілі та від турботи про себе. Відповідно до отриманих нами даних, половина респондентів (51,9%) мають середні значення по емоційній шкалі, що означає їх ситуативне вираження емоційного компоненту. Досить значна частка студентів (30,9%) мають високий показник емоційної шкали, тобто даний компонент ставлення до здоров'я у них характеризується тим, що вони здатні оцінити та насолоджуватися власним здоров'ям, реагувати на сигнали організму, турбуватися про здоров'я не лише через необхідність, а й заради задоволення. Інша частина опитуваних (17,2%) показала низьку вираженість емоційного компоненту, що може свідчити про те, що вони турбуються про здоров'я через необхідність та мають певні негативні стереотипи щодо ЗСЖ.

Пізнавальна шкала досліджує особливості проявів ставлення до здоров'я на пізнавальному (когнітивному) рівні, а саме як людина сприймає інформацію про здоров'я та наскільки вона прагне отримувати дану інформацію. Майже половина досліджуваних (46,3%) мають середні значення по даній шкалі, що знову ж може свідчити про їх ситуативні прояви у турботі про здоров'я на пізнавальному рівні (наприклад, студент сприймає інформацію про здоров'я та ЗСЖ, якщо викладач пропонує естетично оформлену презентацію на дану тему та розповідає цікаві факти про феномен здоров'я). Високі значення по даній шкалі показали 32,8% студентів, що говорить про їх інтерес до теми здоров'я, що може проявлятися у самостійних пошуках інформації на дану тематику, підтриманні бесід з іншими людьми про здоров'я. Незначна частина респондентів (20,9%) мають низький рівень ставлення до здоров'я на пізнавальному рівні, тобто вони не шукають самостійно інформацію про здоров'я і загалом в повсякденному житті мало цікавляться даним аспектом життя людини.

Наступна шкала, практична, вимірює особливості ставлення до здоров'я в практичній сфері: які дії та вчинки людина самостійно готова робити для збереження свого здоров'я і наскільки включається в різні оздоровчі заходи, організовані іншими. Середні значення по даній шкалі отримали 52,8% студентів, що можна інтерпретувати як їх зацікавленість лише в деяких оздоровчих заходах за сприятливих умов. Високі бали за практичною шкалою мають 35,4% досліджуваних, що свідчить про їх турботу про здоров'я через заняття спортом, спортивні секції, оздоровчі процедури тощо. 11,8% опитуваної нами студентської молоді характеризується низьким проявом дій та вчинків щодо турботи про власне здоров'я.

Шкала вчинків допомагає дослідити наскільки людина прагне вплинути на своє оточення та суспільство загалом у сфері здоров'я і ведення ЗСЖ. Тож, як в попередніх шкалах, більша частина респондентів мають середні показники, що може означати їх ситуативні прояви у прагненні вплинути на ставлення оточуючих до здоров'я. Високі значення отримали 35,4% досліджуваних, згідно чого вони характеризуються бажанням та активними діями щодо пропаганди принципів здорового способу життя і цінності збереження здоров'я. Зокрема, в освітньому процесі такі студенти часто організують оздоровчі заходи, тижні здоров'я, проводять флешмоби на дану тему та ін. Решта студентів (6,4%) самостійно турбуються про своє здоров'я без прагнення змінити оточення.

Загальна шкала у даному опитувальнику відповідає за визначення показника інтенсивності ставлення до здоров'я, тобто наскільки людина загалом проявляє турботу про свій стан організму. Як можна побачити на *рис. 1*, значна частина студентів мають середні показники (60,9%), тобто на їх ставлення до здоров'я часто можуть впливати певні умови, ситуації життя тощо, тому ці прояви ситуативні. Високі показники по даній шкалі мають 30,9% опитуваних, що може свідчити про їх сформоване ставлення до здоров'я, їх турботу та зацікавленість у підтриманні та зміцненні здоров'я. Також на рисунку можна побачити, що незначна частина (8,2%) мають низьку інтенсивність прояву ставлення до здоров'я і це говорить про їх несформоване ставлення до здоров'я і недотримання принципів здорового способу життя, а тому вони досить піддатливі до впливу на здоров'я несприятливих зовнішніх факторів.

Рис. 1. Показники загальної шкали ставлення до здоров'я у % (опитувальник «Індекс ставлення до здоров'я» С. Д. Дерябо та В. О. Ясвіна)

Таким чином, завдяки даному дослідженню ми з'ясували, що студентська молодь здебільшого проявляє ситуативне ставлення до здоров'я, тобто в певних ситуаціях життя та за сприятливих умов респонденти будуть брати участь в оздоровчих заходах, турбуватися про здоров'я в повсякденному житті, дотримуватися здорового способу життя тощо. Згідно дослідження, лише незначна кількість опитуваної молоді мають низькі показники ставлення до здоров'я, які є групою ризику, адже через це вони піддатливі до виникнення різних захворювань. Однак, позитивним явищем є те, що значна частина студентів мають сформоване ставлення до здоров'я, намагаються дотримуватися ЗСЖ, цікавляться темою здоров'я та прагнуть вплинути на ставлення до здоров'я оточуючих та соціуму загалом через поширення ідей ЗСЖ.

Перспективи подальшої роботи вбачаємо у дослідженні впливу Я-концепції на формування ставлення до здоров'я у молоді.

Література:

1. Гресько І. М. Формування відповідального ставлення до здоров'я як актуальна проблема сьогодення. *Науковий журнал з соціології та психології «Габітус». Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій*. Видавничий дім «Гельветика». Вип.17, 2020. С. 62-68.

2. Гусак П. М., Зимівець Н. В., Петрович В. С. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології : монографія. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 219 с.

3. Диагностика здоровья. Психологический практикум / под ред. Г. С. Никифорова. СПб.: Речь, 2007. 950 с.

4. Єжова О. О. Ціннісне ставлення до здоров'я як психолого-педагогічна проблема. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : науковий журнал МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка*; / редкол.: А. А. Сбруєва, М. О. Лазарєв, В. І. Лозова та ін. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2010. № 1 (3). С. 45-55.

ЗМІСТ

ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД ДО САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСОБИСТОСТІ Максименко С. Д.	3
REACHING A POST-PANDEMIC SUSTAINABLE FUTURE THROUGH BACKCASTING Shari L. Wilson	8
РОЗРОБКА НОВОГО ТРЕНІНГУ ДЛЯ ПРОГРАМИ ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТУ «ЕКОЛОГІЧНА ПСИХОЛОГІЯ» Антонець М. О.	11
ВІДЧУТТЯ САМОТНОСТІ В СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВИХ ЕТАПАХ НАВЧАННЯ У ЗВО Атаманчук Н. М.	15
ДО ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Бацилєва О. В., Пузь І. В.	19
ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В КОМПЛЕКСНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА Беседа Н. А., Гордієнко О. В.	23
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ Білоус Р. М., Підгірна А. В.	25
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН Бочелюк В. Й., Панов М. С.	28
ВІДНОВЛЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я КОМБАТАНТІВ В ПСИХОДИНАМІЧНОМУ ПІДХОДІ. ОСОБЛИВОСТІ ДОВГОСТРОКОВОЇ ТА КОРОТКОСТРОКОВОЇ ТЕРАПІЇ Волкова О. О.	32

ПРО СПІВВІДНОШЕННЯ КРИТИЧНОГО ТА ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ Горбенко Ю. Л.	36
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СТАНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЕВОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ Гордій Н. М.	40
ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Гресько І. М.	44
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Грицук О. В.	49
ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВПРАЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ІРЦ З БАТЬКАМИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ Гуменюк В. О., Любченко Т. М.	52
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК АКТИВНА ФОРМА ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМЦІВ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ Дейниченко Л. М., Ромашко Ю. М.	56
РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОБІОЛОГІЯ, ВІРУСОЛОГІЯ ТА ІМУНОЛОГІЯ» Дерев'янка Т. В., Звягольська І. М.	59
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНИХ ЛЮДЕЙ Дзюба Т.М.	62
ОСОБЛИВОСТІ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ АРХЕТИПНОЇ СИМВОЛІКИ Дроздова Д. С.	68
ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГІПОДИНАМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ Жалій Р. В.	72